

Hoge commissaris te Djakarta (Hirschfeld) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen), 17 mei 1950

N.a.v. in Uw 193 door Van Schaik gestelde vragen nog volgende. Daargelaten of objectieve gronden voor massavertrek uit Indon. aanwezig is uiterst moeilijk om subjectieve inzicht van betrokkenen ten deze beïnvloeden. Dezerzijds contact opgenomen met bestuursleden van IEV, pensioenbond en ambtelijke vakverenigingen die begrip toonden voor moeilijkheden die in bijzonder niet op Nederl. ingestelde repatriërenden wachten. Zij bereid hierop aandacht van hun leden vestigen doch veel resultaat hiervan niet te verwachten. Voorts dezerzijds publicatie opgesteld bestemd voor opneming in dagbladen waarin gewezen op moeilijkheden t.a.v. huisvesting, werkgelegenheid enz. en waarin aangeraden voor vertrek contact opnemen met het HC of een der commissariaten. I.v.m. Makassar- en Ambonaffaires heb ik echter gemeend deze publicatie voorlopig nog moeten aanhouden, aangezien gevreesd moet dat psychologisch werking dezer ontmoedigende mededelingen op ogenblik al bijzonder slecht zou zijn. Zodra stemming weer enigszins gekalmeerd zal ik deze publicatie echter alsnog licht doen zien. Zoals reeds in mijn 319 medegedeeld gaat het hier om personen die recht hebben op overtocht hetzij lastens RIS hetzij voor rekening van particuliere werkgevers of die in staat zelf passagekosten betalen. Afvoer geschiedt grotendeels middels door Directoraat Scheepvaart te Uwent gecharterde schepen. Afremmen van passagemogelijkheid lijkt niet alleen uiterst bedenkelijk doch moet bovendien onmogelijk geacht aangezien het grotendeels gaat om vervoersverplichtingen van RIS; in verhouding tot landreizigers en KNIL-gezinnen aantal particuliere boekingen slechts uiterst gering. Voorzover binnenlandse toestand en stijgende onrust onder Ned. bevolkingsgroep dit toelaten, zal door mij alles gedaan om uittocht naar Nederland zoveel mogelijk beperken. Per brief zullen U voorstellen bereiken betreffende opzending naar Nederland van armlastigen welke eveneens beogen uitwijken van Indische-Neds. voorshands zoveel mogelijk tegengaan. Wat betreft overbrenging naar Nederland van KNIL-gezinnen zie ik uit naar nader bericht omtrent in Uw 235 bedoelde plan. Meen echter op moeten wijzen dat naar mijn mening Nederl. ook na toekenning van gratificatie zich niet ontheven kan achten van verplichting om achtergeblevenen indien zij met represailles zouden bedreigd alsnog naar Nederland afvoeren.